

Fogvatartás és biztonság

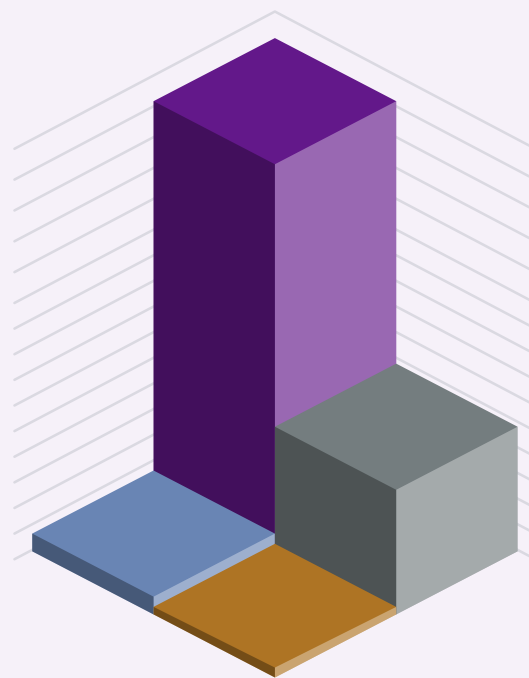
Fogvatartotti létszám, elhelyezés

A letartóztatottak létszáma a korábbi időszakhoz képest növekvő tendenciát mutat, a 2021. évi 4 380 főhöz képest 2022. december 31-ére 4 787 főre emelkedett a számuk. Arányuk 24,74% volt a teljes fogvatartotti populációhoz képest.

A jogerősen elítéltek létszáma 2022. december 31-én 13 600 fő volt, ami 733 fős, 5,69%-os növekedést mutat az előző évhez viszonyítva. A jogerősen elítéltek csoportjában továbbra is a börtön végrehajtási fokozatban lévők képviselik a legnagyobb arányt.

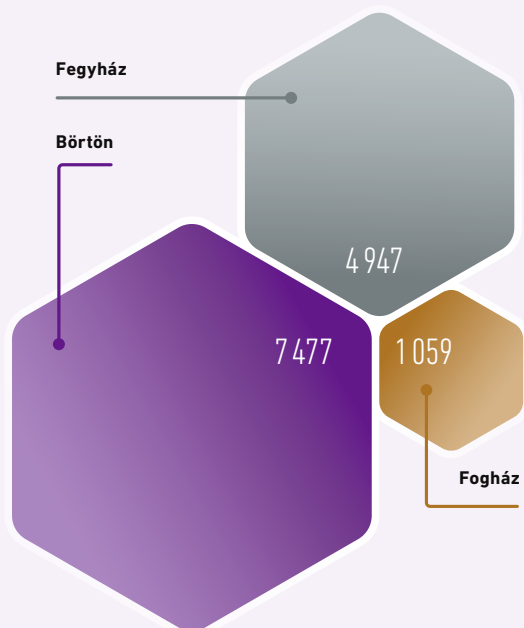
Az elzárást töltők létszáma az elmúlt időszakban 36,44%-kal volt kevesebb a 2021-es évhez képest, 2022. december 31-én 715 fő (szabálysértési és büntetőjogi elzárás egyben) töltött szabadságelvonást ebben a fokozatban. A korábbi év rögzített létszámadatánál ez az érték 410 fővel kevesebb.

A kényszergyógykezeltek létszáma a 2022. év utolsó napján 245 fő volt, amely csekély csökkenést jelent az előző év záró adatához viszonyítva. A kényszergyógykezeltek elhelyezése folyamatosan biztosított az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetben.

● Jogerősen elítélt	13 600 fő	70,30%
● Letartóztatott	4 787 fő	24,74%
● Elzárást töltő	715 fő	3,70%
● Kényszergyógykezelte	245 fő	1,26%
Összesen	19 347 fő	100,00%

3. ábra: Fogvatartottak megoszlása 2022. 12. 31-én (fő, %)

4. ábra: Jogerősen elítéltek megoszlása
2022.12.31-én (fő)

A fiatalok aránya a teljes fogvatartotti populáción belül csökkent, 2022. december 31-én csupán 150 fő töltötte letartóztatását vagy szabadságvesztés-büntetését fiatalokként, ami 10 fővel kevesebb az előző évi adatnál.

A női fogvatartottak létszáma 2022. december 31-én 1 417 fő volt, amely 13 fős csökkenést jelent a 2021. évi létszámadathoz képest. A női fogvatartottak elhelyezését biztosító bv. intézetek arányos feladatmegosztását továbbra is központi koordinációval és a férőhely-kapacitások folyamatos figyelembevételével biztosítja a bv. szervezet.

A nem magyar állampolgárságú fogvatartottak létszáma 1 014 fővel növekedett, 2022. december 31-én 2 893 fő, a teljes fogvatartotti állomány közel 15%-a tartozott ebbe a csoportba.

A fogvatartás biztonsága

A 2022. év során a fogvatartottak által egymás sérelmére elkövetett erőszakos cselekmények összes esetszámában csekély mértékű csökkenés figyelhető meg. A köznyugalmat is megzavaró rendkívüli esemény 2022-ben sem történt. Fogolyszökést a 2021. évhez hasonlóan egy esetben követtek el, azonban a 2022. évben az érintett fogvatartott az őrzött területet nem tudta elhagyni.

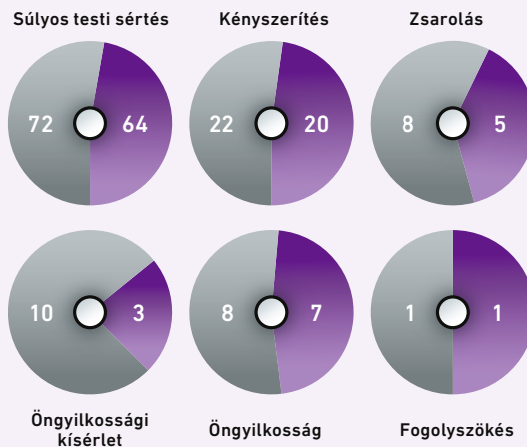

” Törvényesen, szakszerűen

A bv. szervezet biztonsági helyzetének fejlődéséhez jelentős mértékben hozzájárult a társ szakterületekkel, illetve az Országos Rendőrfőkapitánysággal, a Terrorelhárítási Központtal, a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Irodával és a Nemzeti Védelmi Szolgálattal történő hatékony együttműködés, információcsere.

Tiltott tárgyak bejutásának megelőzése

A szervezet egészét tekintve kiemelt feladat a nem engedélyezett mobiltelefonok bv. szervekbe történő bejutásának megakadályozása és a kábítószeranyagok előtalálása. A 2022. évben mindössze 492 darab illegális mobiltelefon került előtalálásra, mely a tavalyi 767 darabhoz képest 35,9%-os csökkenést jelent, illetve a fogvatartottakhoz a 2022. évben az összes előtalált kábítószeranyag 23,2%-a jutott el, amely az előző év adataihoz viszonyítva – a hatékony felderítési tevékenységnek köszönhetően – 5,8%-os javulást mutat.

5. ábra: Fogvatartottakkal kapcsolatos események (eset) ● 2021 ● 2022

Szállítási feladatok

A 2017 óta tartó kedvező folyamat eredményeként a kezdeti időszak esetszámai töredékére sikerült a szállítási esetszámokat visszaszorítani. A szállítások száma 2021-ben 24 045 eset volt, míg 2022-ben 26 902 alkalommal történt meg a fogvatartottak célzott átcsoportosítása.

A szállítások száma jelentősen elmaradt a fogvatartotti létszámok növekedésétől, annak ellenére is, hogy a telekommunikációs eszközök útján megvalósuló távtárgyalások számának csökkenése volt tapasztalható év közben a bíróságok részéről.

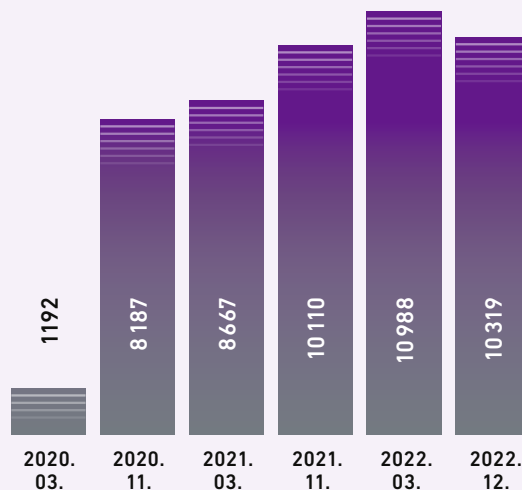
Távtárgyalás, távmeghallgatás, bv. intézeti bírósági tárgyalás

2022-ben tovább folytatódott a távtárgyalások megtartásához szükséges feltételek kialakítása, fejlesztése. A már meglévő 68 db videokonferencia-végpont mellé további 2, a korábban telepített eszközökkel megegyező műszaki tartalommal bíró komplett rendszer került kiépítésre, így valamennyi bv. intézet területén, összesen 70 büntetés-végrehajtási helyszínen lehet távmeghallgatást végrehajtani. Továbbá lehetőség nyílt arra, hogy a bíróságok közvetlenül foglaljanak be személyes előállításra vonatkozó idézést a FÖNIX3 rendszerbe, mellyel az adminisztratív terhek csökkentése, illetve az ügyintézés gyorsítása egyszerre valósul meg. Az eszközök alkalmazására a 2022. évben összesen 22 964 esetben került sor.

Az előállítások kezelésének adminisztratív terhes csökkentése okán bevezetésre került a felügyelő fogláló rendszer, mely interface alapon köti össze a bíróságok és a bv. szervezet szoftvereit. A BvOP archív irattárának digitalizációja is megkezdődött, mint hosszú távú célkitűzés.

Skype

Az egészségügyi veszélyhelyzet megszüntetése okán a büntetés-végrehajtás rendje a hagyományos mederbe terelődött, amely a fogvatartottak kapcsolattartását, ezen belül is a videóhívást és a látogatófogadást érinti.

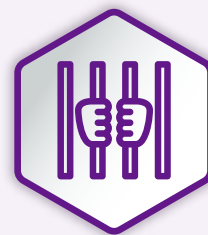

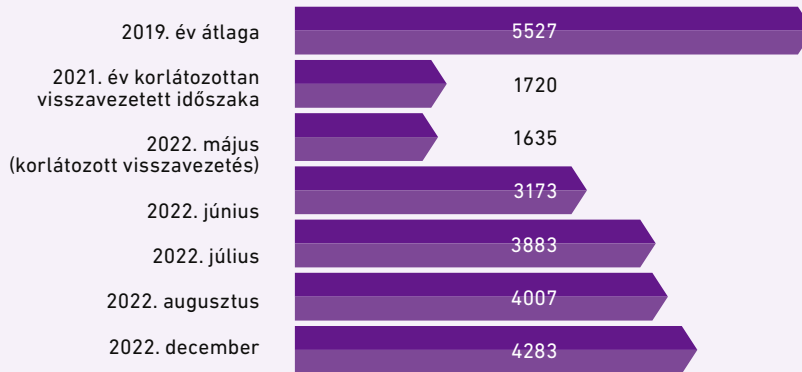
6. ábra: A videóhívással élő fogvatartottak számának emelkedése 2020. március és 2022. december között (fő)

A videóhívások száma (a bevezetés óta) kisebb hullámoktól eltekintve folyamatosan emelkedett, egészen a látogatófogadás 2022. június 1-jével történt teljes körű visszavezetéséig. A legtöbb videóhívást lebonyolító bv. intézetek havonta több mint 3 500-at hajtottak végre. Az igénybevevő fogvatartottak száma szintén emelkedést mutatott, a felhasználók aránya 7,1%-ról 52,45%-ra emelkedett. A folyamatosan emelkedő tendenciának a veszélyhelyzet megszűnése vetett véget.

Az alapvető jogok biztosának AJB-2236/2021. számú jelentése alapján, az egyenlő bánásmód elvének szem előtt tartásával került módosításra a telekommunikációs eszköz útján keresztül történő elektronikus kapcsolattartás eljárásrendjéről szóló 29/2021 (V. 19.) BVOP utasítás, amely a szigorúbb rezsikategóriába sorolt fogvatartottak számára is biztosítja – indokolt kérelemre – a videóhívás lehetőségét.

Az átmeneti törvény 2022. június 1-jéig adott lehetőséget a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának a büntetések, az intézkedések,

7. ábra: Látogatófogadásban részt vett fogvatartottak számának alakulása (fő)

egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvényben (a továbbiakban: Bv. tv.) foglaltaktól való eltérésre.

2021. január 1-jétől törvény teszi lehetővé a fogvatartottak számára az elektronikus úton történő kapcsolattartást, ezáltal a videóhívás a veszélyhelyzet megszűnését követően, jelenleg is elérhető.

Kutyás szolgálat

A 2022. év során megtörtént a szolgálati állatokkal kapcsolatos szabályozási háttér felülvizsgálata, átdolgozott Tanulmányi és Vizsgaszabályzat került összeállításra. A kutyás képzések vonatkozásában új elemként megjelentek az agglomerációs felkészítések, továbbá nagy hangsúlyt fektettünk a büntetés-végrehajtás, illetve a Terrorelhárítási Központ műveleti egységeivel történő közös gyakorlatokra. A koronavírus-járvány enyhülésével újra előtérbe kerültek a személyes megjelenéssel egybekötött nemzetközi tanulmányutak, így két esetben volt lehetőség Szlovákiába történő kiutazásra, közös kutyás tréning végrehajtására. A szolgálati állatokkal foglalkozó szakterület stabil működése biztosított, folyamatosan törekszünk a kutyaállomány fiatalítására, az utánpótlás nevelésére.

Fogvatartottak oktatása, képzése

A fogvatartottak eredményes társadalmi reintegrációjának egyik fontos eleme az oktatás biztosítása és a piacépes szakképzések megszerzése. Országos parancsnoki utasítás alapján agglomerációs körzetek alakultak az azok működésének koordinálásáért felelős központokkal, amelynek eredményeként az oktatások összehangolása központosított formában valósul meg.

A koronavírus-járvány okán megtett intézkedések a 2022. év első félévében továbbra is kihasználással voltak a fogvatartottak oktatásban való részvételére, az oktatás szervezésére és a lebo-

nyolításáért felelős képző intézmények gyakorlatára. A bv. intézetek és a velük együttműködő képző intézmények rugalmasan alkalmazták a COVID-19 által okozott kihívások leküzdése érdekében korábban már bevezetett jelenléti és digitális oktatás adta lehetőségeket, továbbá az előbbieket ötvöztetve, a hibrid oktatást. A képzések lebonyolítása során, az oktatási módok megválasztásánál központi szerepet kapott a biztonságos oktatás és az átadni kívánt tananyagok, ismeretek lehető legjobb hasznosulása. A korlátozó intézkedések 2022. június 1-jén feloldásra kerültek, ezáltal a 2022/2023. tanév megkezdésére a hatályos jogszabályok és jogi normák alapján került sor.

A 2021/2022. tanévben 3 989 fő fogvatartott vett részt oktatásban, a 2022/2023. tanévben ez a szám már 4 368 főre emelkedett.

2022-ben 21 bv. intézetben folyt a fogvatartottak általános iskolai, középiskolai és felsőfokú oktatása vagy szakmaképzése. A beiskolázott és/vagy szakképzésbe bevont fogvatartottak száma – a korábbi év adataihoz képest – összességében 9,5%-kal emelkedett.

Az iskolarendszerű felnőttoktatás és az OKJ felnőttképzés keretében elsajátított ismereteknek és a megszerzett szakképesítéseknek köszönhetően a fogvatartottak munkaerőpiaci kompetenciái fejlődtek, ezáltal a szabadulásukat követő elhelyezkedési esélyeik is növekedtek.

EFOP-1.3.3-16-2016-0001 azonosító számú, „Fogvatartottak reintegrációja” című projekt

A projektbe 2022. december 31-éig 7 252 fő fogvatartott és 1 205 fő hozzátartozó került bevonásra. A kompetenciafejlesztő foglalkozást

2 157 fő fogvatartott végezte el. A munkaerőpiacon jól hasznosítható szakmaképzések eredményeként 1 448 fő fogvatartott szerzett bizonyítványt. A projekt keretében a fiatalok bv. intézeteiben tanodaszerű szolgáltatásokban részesülő fogvatartottak száma 176 fő, míg a közösségi foglalkoztató programját 1 044 fő vette igénybe. 809 fő börtönből szabadult állt munkába vagy regisztrált álláskeresőként a projekt

TANÉV	Általános iskola	Középiskola	Szakképzés	Felsőfok	ÖSSZESEN
2016/2017	909	1218	770	43	2 940
2017/2018	821	1252	828	42	2 943
2018/2019	831	1193	969	29	3 022
2019/2020	856	1242	1024	24	3 146
2020/2021	1079	1517	1017	5	3 618
2021/2022	1171	1505	1311	2	3 989
2022/2023	1353	2020	993	2	4 368

8. ábra: Fogvatartottak beiskolázási adatai 2016-2023 (fő)

segítségével. A reintegrációs tevékenység sikerességét jelzi, hogy 181 jóvátételi program került lebonyolításra, amelyből 27 sajtónyelvű esemény volt.

2022-ben új feladatként jelent meg az ún. fogvatartottak rehabilitációja, melynek célja azon fogvatartottak foglalkoztatása, akik valamely okból nem bevonhatók jelenleg a munkáltatásba, továbbá ezen fogvatartottak munkavégző képességének és munkavállalási motivációjának fenntartása, ezáltal a börtönártalmak csökkentése, illetve a szabadulás utáni elhelyezkedés elősegítése. További új feladatot jelentett az önálló életvitel felkészítés projektje, mely a fiatalok elhelyezésére kijelölt bv. intézetekben tematizálja a fogvatartottak mindennapi problémáit, és segítséget nyújt számukra a szabadulásra való felkészülés során.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács pályázatai

2022-ben a bv. intézetek összesen 559 alkalommal szerveztek művészetterápiás programokat

a fogvatartottaknak a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia cselekvési tervében foglalt feladatok megvalósítása érdekében, ennek során 2022. évben 253 alkalommal került megszervezésre jobb agyféltekés rajzolásos foglalkozás.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács támogatásával, a BvOP és a Váltó-sáv Alapítvány együttműködésében már harmadik éve valósult meg félutas lakásprogram Budapesten. A lakhatást egy 6 fő elhelyezését szolgáló, felújított, bérelt ingatlan biztosítja. A program teljes időtartama alatt eddig 234 elítélt meghallgatására került sor, közülük összesen 37-et helyeztek be a programba.

A büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői tevékenység és a reintegrációs őrizet

A pártfogó felügyelők 3 811 fő elítélt reintegrációs gondozását látták el (2021: 4 961), 1 383 fő pártfogó felügyeletét és utógondozását hajtották végre (2021: 1 374), illetve 1 712 környezet-tanulmányt és pártfogó felügyelői véleményt készítettek.

Kiemelkedőek a munkaerőpiaci reintegráció terén elért eredmények: a 2022-ben pártfogó felügyelet alatt álltak vagy az intézkedés hatálya alatt állók és utógondozottak 88%-a létesített munkaviszonyt (2021: 82,3%) bv. pártfogó felügyelői segítséggel.

2015. április 1-jei bevezetése óta az eredményesen végrehajtott ügyek száma 3 927-re nőtt (2021: 3 437). A reintegrációs őrizetben lévő elítéltek létszáma 2022-ben szeptember 6-án volt a legmagasabb, ekkor elérte a 327 főt (2021: 331). 2022. december 31-én a jogintézmény hatálya alatt 298 fő (2021: 269) állt.

A BvOP még 2021-ben vizsgálta egy saját hátszékben működtetett „Félutas Ház” koncepció megvalósítási lehetőségét, mely 2022. január 10-étől a Szeged-Csanádi Egyházmegye által bérbe adott, 6 fő elhelyezésére alkalmas ingatlanban valósult meg a Szegedi Fegyház és Börtön, valamint a Nagyfa-Alföld Mezőgazdasági és Vegyipari Kft. együttműködésével.

Újabb informatikai fejlesztések 2022-ben

Mivel korábban nem állt rendelkezésre közhiteles adat a fogvatartottak visszaesési rátájára vonatkozóan a bv. szervezeten belül, ezért szükségessé vált a FŐNIX3 közhiteles rendszerben egy olyan felület létrehozása, amelyen a felhasználók végre tudnak hajtani egy megadott szempontrendszer szerinti szűrést a visszaesési rátára vonatkozóan, az aktuális napi adatokból. A Konasoft Kft.-vel (a továbbiakban: Fejlesztő) folytatott többkörös egyeztetést követően, a Fejlesztő térítésmentesen elkészítette a „Börtönviseltségi statisztika” elnevezésű mátrix felületet, amely 2022. augusztus 24. napjától elérhető a BvOP

érintett szakterületei részére. A mátrix lehetőséget biztosít olyan vizsgálatok végrehajtására, melyek alapján adat-bekérés nélkül is tendenciát lehet kimutatni a visszaeső fogvatartottak számának alakulásáról.

A börtönlelkészi tevékenység, vallásgyakorlás

A pandémiás helyzet enyhülését követően, 2022. április 15-étől kezdődően nyílt meg a lehetőség a missziós szervezetek részére, hogy ismételten személyes formában nyújtsanak börtönpasztórációs szolgálatot az arra igényt tartó fogvatartottak számára. A korlátozó intézkedések feloldásáig online formában letölthető, valamint a bv. intézetek részére adathordozón megküldött vallási műsorok kerültek lejátszásra a fogvatartottak részére a zárláncú televíziós hálózatokon keresztül.

A Magyar Testvéri Börtöntársaság (a továbbiakban: MTBT) nemzetközi ernyőszervezete, a Prison Fellowship felajánlásából több mint 5 000 kötet magyar nyelvű Szentírás került szétosztásra a bv. intézetekben. A külföldi állampolgárságú

fogvatartottak megnövekedett létszáma indokoltá tette nem magyar nyelven kiadott Bibliák beszerzését, melyben az MTBT partnerként közreműködött. A külföldi állampolgárságú fogvatartottak vallásgyakorlásának és lelki gondozásának elősegítése érdekében több, nem magyar állampolgárságú lelkész részére biztosította a BvOP a bv. intézetekbe történő belépést.

A Kiskunhalasi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben vallási részleg került kialakításra és használatba vételre 2022. május hónapban, így a vallási részleg mára valamennyi agglomerációs körzetben biztosított.

” Társadalmi, hitéleti jelenlét

A Belügyminisztérium 2022 utolsó negyedében jelentette meg a Belügyi Szemle tematikus különszámát, melyben a Börtönlelkészi Szolgálat működése került bemutatásra. A kiadványhoz a börtönlelkészek koordinációs vezetői az általuk készített interjúkkal és cikkek elkészítésével járultak hozzá.

Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet

A 2022. évben a BvOP főosztályi besorolású szervezeti eleme, a Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézet (a továbbiakban: KKMI) jelentős szakmai fejlődésen ment át a korábbi évekhez képest.

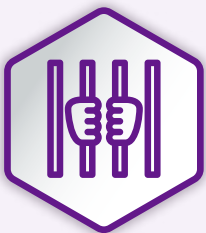
A KKMI a Budapesti Fegyház és Börtön területén található részlegére kerülnek befogadásra ítéletük jogerőre emelkedését követően a kiemelt tárgyi súlyú bűncselekmények elkövetői, így a gyermekek sérelmére elkövetett szexuális indíttatású bűncselekmények és az emberölés minősített esetei miatt elítélt fogvatartottak.

A részlegen történik ezen kiemelt súlyú cselekmények elkövetőinek kockázatértékelése, illetve ez alapján innen kerülnek elszállításra az ítélték abba a bv. intézetbe, ahol a büntetésüket végül letöltik. Ezzel a kockázatértékelési tevékenységgel a KKMI a bv. intézetekben végzett szakmai feladatok végrehajtását segíti, a büntetési célok hatékonyabb megvalósítása érdekében.

A KKMI részlegén működik továbbá három – állandó elhelyezést biztosító – speciális részleg: egy drogprevenációs, a szexuális bűnelkövetők speciális részlege, illetve egy külön részleg a hosszú ítélettel rendelkező, erőszakos bűncselekmény miatt fogva tartott, jellemzően magas biztonsági kockázatba és szigorúbb rezsimbe sorolt ítélték számára, melynek fő irányát a rendkívüli események bekövetkezési kockázatának minimalizálása adja.

A KKMI a végrehajtói funkciók mellett szakirányítási tevékenységet is ellát, a fenti tevékenységi körhöz tartozókon túl például az első alkalom-

mal végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték és a drogprevenációs részlegek működtetésének szakmai feladataival összefüggésben.

A fentiekén túl a KKMI – szakirányítás keretében – folyamatosan koordinálja, monitorozza az Intenzív Börtönadaptációs Program működését. 2022-ben 3 bv. intézetben került végrehajtásra a program: a Tiszalöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben és a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben elítéltek, míg a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben elítéltek és letartóztatottak egyaránt bevonásra kerültek a programba.

Felderítés

A BvOP szervezeti keretein belül 2020. június 1-jei hatállyal létrehozott Felderítési Főosztály immár második teljes működési évét zárta.

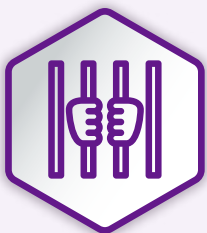

A sikeres együttműködés jelentősége a társ rendvédelmi szervekkel

A Felderítési Főosztály – folyamatos információgyűjtési tevékenysége során beszerzett – friss, biztonságot érintő információival nem csak az egyes bv. szerveket látta el (658 darab információátadás), de a társ rendvédelmi szerveknek is rendszeresen küldött bűnügyileg releváns értesüléseket (103 darab információ). Rendszeresen szolgáltatott megalapozó információt központi vagy intézetek által végrehajtott biztonsági ellenőrzésekhez, illetve 49 alkalommal vettek részt a gyakorlati végrehajtásban. Közreműködésükkel 92 darab telefon, 91 darab SIM-kártya és 24 darab adathordozó került előtalálásra. A bv. intézetekkel/intézményekkel folytatott együttműködés és együttműködő fogvatartottak révén több

esetben sikerült tiltott tárgy bejuttatási útvonalakat, vagy a fogvatartotti populáció rendkívüli esemény bekövetkezésével is fenyegető folyamatait detektálni.

A 2021. évben kezdődött meg egy olyan technikai megoldás felkutatása és alkalmazásához a jogi háttér megteremtése, mely a fogvatartottak által a bv. intézetekbe/intézményekbe illegálisan bejuttatott, ott használt mobiltelefonok de-

tektálását, felkutatását, működésének gátlását teszi lehetővé. A feladat kapcsán munkakapcsolatot alakítottunk ki a Nemzeti Média és Hírközlési Hatósággal, illetve a hatóság bevonásával két esetben is eszközeszt került végrehajtásra. ●